

บทสรุปผู้บริหาร

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้พื้นที่อาคาร ประจำปีการศึกษา 2559

ข้อมูลการใช้พื้นที่ในแต่ละประเภท

จากจำนวนพื้นที่ของอาคารทั้งหมด 271,458 ตารางเมตร สามารถสรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยมีพื้นที่ใช้งานประเภทพื้นที่เพื่อการให้บริการมากที่สุด คือ 35.97% รองลงมาเป็นพื้นที่ประเภทพื้นที่หมุนเวียน 34.80% และพื้นที่เพื่อการเรียนการสอน 20.06%

ข้อมูลการใช้ห้องเรียน

ในปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยมีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 282 ห้องเรียน เป็นห้องเรียนบรรยาย 155 ห้อง และห้องปฏิบัติการ 127 ห้อง หากแยกจำนวนห้องเรียนเป็นรายคณะ พบว่า คณะวิทยาศาสตร์ มีจำนวนห้องเรียนมากที่สุด 74 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 26.24 รองลงมาคือ ฝ่ายบริหารวิทยาเขตสงขลา 68 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 24.11 และคณะศิลปกรรมศาสตร์ 29 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 10.28 แต่ในการใช้งานจริง ไม่ได้ใช้ครบตามจำนวนที่มีอยู่ เนื่องจากมีการปิดปรับปรุง ซ่อมแซมห้อง หรือเป็นห้องเรียนที่คณะบริหารจัดการใช้เอง ไม่ได้แจ้งต่อกลุ่มภารกิจทะเบียนนิสิต และบริการการศึกษานำมาใช้ในการจัดห้องเรียนตามตารางการเรียนการสอน จึงไม่มีข้อมูลใช้งานเป็นต้น ดังนั้นในปีการศึกษา 2559 จึงมีข้อมูลห้องเรียนที่ถูกใช้งาน จำนวน 225 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 79.78 ของจำนวนห้องเรียนที่มีอยู่ทั้งหมด แบ่งเป็นห้องบรรยาย 138 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 48.93 ของห้องบรรยาย เป็นห้องปฏิบัติการ 87 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 30.85 ของห้องปฏิบัติการ ส่วนห้องเรียนที่ไม่ได้ถูกจัดให้ใช้ตามตารางการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 57 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 20.21 ของจำนวนห้องเรียนทั้งหมด เป็นของคณะวิทยาศาสตร์มากที่สุด จำนวน 23 ห้อง (ปฏิบัติการ 23 ห้อง) รองลงมาคือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ (อาคารดุริยางคศาสตร์) มีจำนวน 6 ห้อง (บรรยาย 1 ห้อง ปฏิบัติการ 5 ห้อง) และคณะศึกษาศาสตร์ มีจำนวน 6 ห้อง (บรรยาย 6 ห้อง)

ข้อสังเกตเพิ่มเติมพบว่า บางคณะได้แจ้งต่อกลุ่มภารกิจทะเบียนนิสิตและบริการการศึกษานำห้องประชุม ห้องพักอาจารย์ และห้องบริการเพื่อการศึกษา นำมาใช้ในการจัดห้องเรียนตามตารางการเรียนการสอนด้วย ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีการนำห้องประชุมและห้องพักอาจารย์ มาใช้เป็นห้องเรียนบรรยาย จำนวน 3 ห้อง คณะเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ มีการนำห้องประชุมมาใช้เป็นห้องเรียนบรรยาย จำนวน 2 ห้อง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มีการนำห้องประชุมและห้องพักอาจารย์มาใช้เป็นห้องเรียนบรรยาย จำนวน 2 ห้อง คณะวิทยาศาสตร์ มีการนำห้องพักอาจารย์มาใช้เป็นห้องเรียนบรรยาย จำนวน 1 ห้อง และ

คณะศึกษาศาสตร์ มีการนำห้องพักอาจารย์ และห้องบริการเพื่อการศึกษา มาใช้เป็นห้องเรียน บรรยาย จำนวน 2 ห้อง เนื่องจากห้องเรียนบรรยายมีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน หรือไม่มีห้องเรียน บรรยายที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานเอง

การใช้ห้องเรียนในภาคปกติ และภาคพิเศษ

ในการวิเคราะห์ชั่วโมงการใช้ห้องเรียน ได้จำแนกชั่วโมงการใช้ห้องเรียนออกเป็น ภาคปกติ และภาคสมทบ/พิเศษ ภาคปกติ หมายถึง การใช้ห้องเรียนในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 8.00 น.-17.10 น. ส่วนภาคสมทบ/ภาคพิเศษ หมายถึง การใช้ห้องเรียนในวันจันทร์ถึง วันศุกร์ ตั้งแต่ เวลา 17.30 น.-21.30 น. รวมถึงวันเสาร์-อาทิตย์ ตลอดทั้งวัน

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทั้งห้องบรรยายและห้องปฏิบัติการ ใช้เรียนในภาค ปกติมากกว่าภาคสมทบ/พิเศษ โดยห้องบรรยาย ใช้ในภาคปกติ 68.06% ใช้ในภาคสมทบ/พิเศษ 31.94% (ใช้ในภาคปกติมากกว่าภาคพิเศษ 36.12%) ส่วนห้องปฏิบัติการ ใช้ในภาคปกติ 74.80% ใช้ในภาคสมทบ/พิเศษ 25.20% (ใช้ในภาคปกติมากกว่าภาคสมทบ/พิเศษ 49.60%) ในด้านชั่วโมง การใช้งานห้องเรียน พบว่าห้องบรรยายถูกใช้งานเฉลี่ยสัปดาห์ละ 4.6 วัน ส่วนห้องปฏิบัติการถูกใช้ งานเฉลี่ยสัปดาห์ละ 2.5 วัน หรือหากคิดเป็นชั่วโมงเฉลี่ยการใช้ห้องต่อวัน พบว่า ห้องบรรยายใช้ วันละ 7 ชั่วโมง ส่วนห้องปฏิบัติการ ใช้วันละ 4 ชั่วโมง

ข้อมูลประสิทธิภาพการใช้ห้องเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการใช้ห้องบรรยายและห้องปฏิบัติการ ทุกอาคารที่ใช้งานมี ประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยมีประสิทธิภาพการใช้ห้องบรรยายเฉลี่ย เท่ากับ 9.98% และประสิทธิภาพการใช้ห้องปฏิบัติการเฉลี่ย เท่ากับ 9.47%

ห้องเรียนส่วนกลางของมหาวิทยาลัย จะมีเพียงห้องเรียนบรรยายเท่านั้น ดังนั้นผลการ วิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้ห้องเรียนบรรยายในภาพรวม พบว่าการใช้งานมีประสิทธิภาพต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 35.55% (มาตรฐาน 56%) สาเหตุจากการไม่ได้ใช้ประโยชน์ตาม ความจุห้องอย่างเต็มที่ เมื่อเปรียบเทียบการใช้ห้องบรรยายของแต่ละอาคาร พบว่า อาคารเรียน รวมอเนกประสงค์ 1 มีประสิทธิภาพการใช้งานมากที่สุด คือ 21.88%

เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด พบว่า การใช้ห้อง บรรยาย มีอัตราการใช้ห้องสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนอัตราการใช้พื้นที่ และประสิทธิภาพการใช้ ห้องต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนห้องปฏิบัติการ มีอัตราการใช้ห้อง อัตราการใช้พื้นที่ และ ประสิทธิภาพการใช้ห้องต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด พบว่า การใช้ห้องบรรยาย มีอัตราการใช้ห้องสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนอัตราการใช้พื้นที่ และประสิทธิภาพการใช้ห้องต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

หมายเหตุ : เกณฑ์มาตรฐานประสิทธิภาพการใช้พื้นที่อาคาร อ้างอิงจาก รายงานข้อมูลการใช้อาคารและสถานที่ และประสิทธิภาพการใช้ห้องเรียน ปีการศึกษา 2553 และปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการใช้ประโยชน์ห้องเรียน จากการสำรวจการใช้ประโยชน์พื้นที่อาคารต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า มีจำนวนห้องเรียนบรรยายและห้องปฏิบัติการทั้งหมด 282 ห้อง แต่มีเพียง 225 ห้องเท่านั้น ที่กลุ่มภารกิจทะเบียนนิสิตและบริการการศึกษาสามารถนำมาใช้จัดการตามตารางการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2559 ได้

ส่วนห้องเรียนที่ไม่ได้นำมาบริหารจัดการในการจัดตารางการเรียนการสอนนั้น เนื่องจากมีการปิดปรับปรุง ซ่อมแซม เพื่อเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ หรือเป็นห้องเรียนที่คณะกรรมการบริหารจัดการเอง เช่น คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน ที่มีร้อยละของการนำห้องเรียนมาใช้ตามตารางการเรียนการสอน ไม่ถึงร้อยละ 50 เนื่องจากคณะกรรมการจัดการห้องเรียน ในกรณี 1) สอนขดเขย 2) บางรายวิชามีเวลาเรียนตรงกัน ทำให้นิสิตไม่สามารถลงเรียนพร้อมกันทั้ง 2 วิชาได้ จึงต้องจัดห้องเรียนแยกไว้เรียนในเวลา 3) เป็นห้องเรียนที่ต้องการใช้ในกรณีที่มีการเรียนแบบปฏิบัติการ แต่มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ถึงสองห้อง (ในบางครั้ง) ทำให้มหาวิทยาลัยมีห้องเรียนที่ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ตามตารางการเรียนการสอน ประจำปีการศึกษา 2559 ได้ จำนวนทั้งหมด 57 ห้อง ดังนั้นหากต้องการนำห้องเรียนดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ ควรรีบทำการปรับปรุง ซ่อมแซม เพื่อให้สามารถใช้งานได้เร็วที่สุด และคณะควรลดจำนวนห้องเรียนที่ต้องการบริหารจัดการใช้เอง เพื่อให้กลุ่มภารกิจทะเบียนนิสิตและบริการการศึกษาสามารถบริหารจัดการห้องเรียนให้เกิดประโยชน์ในภาพรวมของมหาวิทยาลัยให้มากที่สุด ในปีต่อ ๆ ไป

2. ด้านประสิทธิภาพการใช้ห้องเรียน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการใช้ห้องเรียนบรรยายและห้องปฏิบัติการ ประจำปีการศึกษา 2559 มีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เกิดจากสาเหตุคือ การจัดตารางการเรียนการสอนที่จำนวนคนไม่เหมาะสมกับขนาดห้องเรียน อาจเกิดจากการที่มีจำนวนนิสิตลงทะเบียนเรียนในแต่ละวิชาน้อยกว่าที่ประมาณไว้ หรือบางอาคารมีการใช้ประโยชน์ห้องเรียนร่วมกัน 2 คณะ เช่น อาคารคณะศึกษาศาสตร์ ที่มีการใช้งานร่วมกันระหว่างคณะศึกษาศาสตร์กับคณะวิทยาศาสตร์ และอาคารปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ (SC1 และ SC2) ที่มีการใช้งานร่วมกันระหว่างคณะวิทยาศาสตร์กับคณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน ทำให้การจัดตารางการเรียนการสอนไม่สัมพันธ์กับขนาดของห้องเรียน ถึงแม้จะมีการใช้ห้องตลอด

ทั้งวัน (โดยเฉพาะห้องบรรยายที่มีอัตราการใช้ห้องสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) ก็ตาม แต่ก็ส่งผลให้มีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

ดังนั้นหากต้องการให้สามารถใช้ห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดในการจัดตารางการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างจำนวนคนกับความจุของห้อง หรือกรณีที่มีจำนวนนิสิตลงทะเบียนรายวิชานั้น ๆ น้อยกว่าที่ประมาณไว้ อาจจะมีการยุบรวมกลุ่มให้นั่งเรียนรวมกัน หรือนำห้องเรียนที่ไม่ได้มาใช้ประโยชน์กลับมาใช้ประโยชน์ต่อไป หรืออาคารเรียนที่ไม่ได้ระบุเป็นอาคารเรียนรวมก็ควรมีการใช้ประโยชน์ในภาพรวมด้วย เพื่อให้การบริหารจัดการเกิดประสิทธิภาพตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดต่อไป

3. ในการวิเคราะห์ครั้งต่อไป ควรมีการกำหนดเกณฑ์พื้นที่ใช้สอยของมหาวิทยาลัย ทักษิณ นอกเหนือจากเกณฑ์พื้นที่ใช้สอยตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยตรงกับการใช้พื้นที่จริงมากขึ้น เช่น ควรมีการกำหนดเกณฑ์พื้นที่ใช้สอยห้องปฏิบัติการของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ต่อนิสิต 1 คน เป็นต้น

4. ควรมีการเพิ่มห้องเรียนที่มีขนาดความจุไม่เกิน 20 คน ขนาดความจุไม่เกิน 40 คน และขนาดความจุไม่เกิน 60 คน เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา และการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ที่มีจำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนไม่มากนัก เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้พื้นที่ห้องเรียนได้อย่างคุ้มค่ามากที่สุด